

'S-GRAVENHAGE, 17 October 1952

Ref. No. 12026

AAN: MINISTERIE VAN BUITENLANDSE ZAKEN

Fotocopie nr: 61804

MP, Wnd MP, Z,
 DGIN, DBI, -/PL.

FC

CODETELEGRAM

Plaats van afzending: DJAKARTA

Datum van afzending: 17-10-52

Inhoud (Paraphrase) —

Datum van ontvangst: 17-10-52

GEHEIM

Hedenmorgen ongeveer 09.00 uur trok een grote menigte van enige duizenden manifestanten met vlaggen en speren - vuurwapenen zag ik niet - langs Zuid 8 (bureau der garantiewetcommissie), waar op het erf de Nederlandse vlag werd onlaaggehaald en verscheurd; een poging om te intervensieren bleek vruchteloos door de agressieve houding van de massa, die met stenen begon te werpen.

Toen de massa bleek ook de ambtswoning te zullen passeren, liet ik deze sluiten in afwachting der gebeurtenissen: ter verdere vermindering van provocatie concentreerde ik de in mijn woning aanwezigen binnenin mijn huis. Ondertussen werd als voorlopige maatregel terstond Luar Negeri opgebeld over het verloop van zaken met aandrang op bescherming.

Toen de menigte langs mijn huis trok herhaalde zich hetzelfde toneel met de vlag; ook deze werd neergehaald en verscheurd, hetzelfde gebeurde onmiddellijk daarop op het bureau van de Consulaire Afdeling, waarna de menigte verder trok naar het Paleis. Tegenstand bieden was volstrekt onmogelijk. Wel liet ik, om verdere mogelijke beledigingen te voorkomen, de verscheurde vlag van de paal halen en binnenbrengen.

Ondertussen belde ikzelf Luar Negeri op. Ik kon geen hogere autoriteit aan de lijn krijgen dan de Chef Protocol, wie ik het gebeurde overbracht, hem met klem wijzend op het hoogst ernstige karakter van het gebeurde en wederom aandringend op onmiddellijke bescherming. De reactie van Utoyo, dat de daartoe nodige maatregelen reeds waren genomen, beantwoordde ik met de constatering, dat daaraan nog geen uitvoering was gegeven, wat overigens wel wat veel gevegd was, gezien het korte tijdsverloop tussen beide gesprekken. Mijn wens manifesterend de Minister persoonlijk te spreken - ik moest wel telefonisch contact zoeken, daar ik mijn huis niet uit kon - kon niet worden ingewilligd, daar de Minister in conferentie buiten het Departement was, maar mij werd beloofd, dat de Minister zou worden verzocht mij terstond op te bellen. Zulks geschiedde, waarbij ik bij de Minister krachtig protesteerde tegen het vlagincident op het erf van mijn woning en op de andere HC bureaux, alsmede tegen het feit, dat deze gebeurtenissen hadden kunnen plaats vinden zonder dat voor de nodige protectie was gezorgd. Ik wees er op, dat op een zeker moment alles mogelijk was geweest. Ik wees op de funeste indruk, welke het gebeurde ook bij mijn Regering zou vestigen. Mukarto betuigde zijn leedwezen, zou zorgen voor een wacht en beloofde alle medewerking.

Even later kwam de wacht aan en ongeveer een kwartier na het

Ter beveiliging van code-verbindingen zijn o.a. de volgende punten van belang:—

-2-

1. Op een codetelegram mag telegrafisch niet in open taal worden geantwoord.
2. Over de inhoud van een codetelegram mag niet met verwijzing naar dat telegram per telefoon worden gesproken.
3. Dossiers, welke codetelegrammen bevatten (ook in paraphrase), dienen veilig te worden opgeborgen.
4. Klappapier, carbonpapier en dergelijke verband houdende met codetelegrammen dienen te worden verbrand (versnipperen is niet voldoende).
5. Afschriften van paraphrasen van codetelegrammen mogen uitsluitend door de afd. Verbindingen worden vervaardigd.

ref.nr. 12026

CODETELEGRAM

GEHEIM

gesprek met de Minister, kreeg ik bezoek van de Chef van het Protocol om mij officieel verontschuldigingen te komen aanbieden. Ik voldeed aan het verzoek van de Chef van het Protocol om hem de beide verscheurde vlaggen mee te geven als corpora delicti, waarna Utoyo nog speciale instructies aan de wachtcommandant gaf. Utoyo vertelde mij nog, dat de menigte Luar Negeri was binnengetreden - mijn huis is niet betreden - en onder andere de kamer van de Minister onder handen had genomen, waarschijnlijk denkende met het Parlementsgebouw te doen te hebben.

De Militair Attache had ondertussen contact opgenomen met de garnizoenscommandant.

Toen wederom een stoet voorbij kwam stond de wacht in mijn tuin in verdedigingsstelling; de nieuwe vlag, welke ik ondertussen had laten hijsen, werd ongemolesteerd gelaten. Ondertussen zijn op de hoeken van mijn straat tanks in stelling gebracht en ook van elders bereikten mij berichten van krachtige maatregelen. Ik geloof, dat het leger de stad volkomen in de hand heeft.

Hoewel ik mij bepaald geen overdreven zorgen maak over de naaste ontwikkeling zijn om op alle mogelijke eventualiteiten voorbereid te zijn, dezerzijds enkele maatregelen genomen - inslaan van voedingsmiddelen - voor het geval concentratie nodig zou zijn.

Ik heb het gebeurde hoog opgenomen. Daartegenover staat, dat de Indonesische Regering terstond en op doeltreffende wijze gedaan heeft wat zij kon, ook ten aanzien van verontschuldigingen.

Dat hier een anti-Nederlandse actie achter het gebeurde te zoeken is, geloof ik niet. Onder de manifestanten bevonden zich wellicht enkele anti-Nederlandse elementen, maar ik geloof meer, dat de vlaggen "en passant" ook het slachtoffer werden. De menigte trok voorbij zonder dat voor het HC werd betoogd; eenmaal de vlag neergehaald, bleek geen verdere belangstelling voor het HC.

U is bekend mijn opvatting, dat de Nederlandse belangen mede - brengen instandhouding van de Regering van Wilopo (zijn mijn indrukken juist, dan sta ik hier tegenover Cochran, wiens belangstelling zou uitgaan naar een naar voren komen van de meer pro-Amerikaanse Sukiman) Door deze gedachte geïnspireerd stelde ik U niet voor enige actie inzake de NMM te nemen; wij zouden daarmee de Sultan in de rug hebben aangevallen, wat ik ongaarne zou hebben gezien. - ik krijg trouwens de indruk, dat U langs dezelfde lijn gedacht heeft - zeker na mijn bevredigend gesprek met de Sultan op 4 dezer. Men weet niet wat voor rol voor de Sultan in dit land nog is weggelegd.

De hedenmorgen opgedane ervaring, hoezeer het incident op zichzelf ook te betreuren is, bevestigt mij in de opvatting, dat de Regering Wilopo het mogelijke doet om de goede verhoudingen met het HC - dat wil zeggen Nederland - te handhaven. In deze mijn conceptie past niet het de Regering moeilijker te maken dan strikt nodig is.

Dit is een der redenen van mijn onmiddellijk en krachtig protesteren. Als U in dezelfde lijn mocht denken, zou het wellicht mogelijk zijn het hierbij te laten; naar buiten zou immers kunnen worden

Ter bevestiging van code-verbindingen zijn o.a. de volgende punten van belang:--

1. Op een codetelegram mag telegrafisch niet in open taal geantwoord worden.
2. Over de inhoud van een codetelegram mag niet met verwijzing naar dat telegram per telefoon gesproken worden.
3. Dossiers, welke codetelegrammen bevatten (ook in paraphrase), dienen veilig opgeborgen te worden.
4. Kladpapier, carbonpapier en dergelijke verband houdende met codetelegrammen dienen verbrand te worden (versnipperen is niet voldoende).
5. Afschriften van paraphrasen van codetelegrammen mogen uitsluitend door de afd. Verbindingen vervaardigd worden.

-3-

ref.nr. 12026

CODETELEGRAM

GEHEIM

gewezen op mijn onmiddellijk en krachtig protest en op het gevolg, dat daaraan is gegeven. In deze gedachtengang past ook de hoop, dat de Nederlandse pers het incident niet zal opblazen.

Nog heden hoop ik U in te lichten over de achtergrond van het gebeurde.

Waarschijnlijk ten overvloede wijs ik er op, dat ik mij onder de huidige verhoudingen van demarches onthoud, bijvoorbeeld inzake de APRA-arrestatie, waarvoor ik hedenmorgen een afspraak had, die is afgezegd; uiteraard blijf ik diligent.

LAMPING 231

PHR/MR

Ter beveiliging van code-verbindingen zijn o.a. de volgende punten van belang:—

1. Op een codetelegram mag telegrafisch niet in open taal geantwoord worden.
2. Over de inhoud van een codetelegram mag niet met verwijzing naar dat telegram per telefoon gesproken worden.
3. Dossiers, welke codetelegrammen bevatten (ook in paraphrase), dienen veilig opgeborgen te worden.
4. Kladpapier, carbonpapier en dergelijke verband houdende met codetelegrammen dienen verbrand te worden (versnipperen is niet voldoende).
5. Afschriften van paraphrasen van codetelegrammen mogen uitsluitend door de afd. Verbindingen vervaardigd worden.